

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ

The Development of the Learning Management Model Integrated with Research and Academic Service

คงศักดิ์ สังฆมานนท์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ และ 2) ตรวจสอบผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการที่พัฒนาขึ้น วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ซึ่งจำแนกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทและการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ระยะที่ 2 การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยการวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1 และระยะที่ 3 การตรวจสอบผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยการวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 2 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1 ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนรายวิชามนุษย์กับสังคม ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวนรวม 14 คน และ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 1 ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวนรวม 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) แบบสังเกตพฤติกรรม 3) แบบสอบถามความคิดเห็น และ 4) แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์หมวดหมู่ข้อมูล

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการโดยมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ 1.1) ความเป็นมาและความสำคัญ ที่เน้นถึงสภาพปัญหาคุณภาพบัณฑิตซึ่งตกต่ำลงและแนวทางการยกระดับคุณภาพด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 1.2) วัตถุประสงค์ ที่เน้นถึงการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้สนใจนำไปใช้และศึกษาวิจัยต่อไป 1.3) หลักการ แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐาน ที่เน้นถึงการใช้นิเทศการสอนแบบโครงงานบนฐานการวิจัยปฏิบัติการ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้จากการบริการทางวิชาการแก่สังคมที่เป็นการสร้างเสริมวัฒนธรรมและสังคมแห่งการเรียนรู้ 1.4) กระบวนการเชิงกลยุทธ์ ที่เน้นใช้การเรียนการสอนแบบโครงงานสร้างสรรค์บนฐานการวิจัยปฏิบัติการด้วยกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ และ 1.5) การนำไปใช้ ที่เน้นกลุ่มเป้าหมายระดับปริญญาตรีขึ้นไป เนื้อหาสาระใช้ได้ทุกสาขาวิชา และระบบสนับสนุนที่ใช้โครงสร้างทางสังคมแบบผู้เรียนเป็นสำคัญและบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร มี

¹ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.) สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ฯ วิทยาลัยนครราชสีมา

คุณภาพอยู่ในระดับดี 2) ผลการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ ด้วยการวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1 นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ทางการเรียนรู้ที่ได้รับในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.84) และ 3) ผลการตรวจสอบผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ ด้วยการวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 2 นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ทางการเรียนรู้ที่ได้รับในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D.=0.72) เช่นเดียวกัน

คำสำคัญ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการด้วยการวิจัย การบริการทางวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop The Learning Management Model Integrated with Research and Academic Service and 2) to examine the results of using the model developed. The procedure used was qualitative and quantitative which classified into 3 phases, including Phase 1 To study the context and to construct the model, Phase 2 -To research and develop the model through Action Research Cycle 1, and Phase 3 -To examine the results of using the model through Action Research Cycle 2. The target group for Action Research Cycle 1 was 14 students who studied Man and Society Course in Semester 2 of Academic Year 2014 and the one for Action Research Cycle 2 was 21 students who studied English for Science and Technology 1 Course in Semester 1 of Academic Year 2015. The research instruments included 1) The Learning Management Model Integrated with Research and Academic Service, 2) the behavior observation form, 3) the questionnaire, and 4) the interview form. The statistics used in analyzing data were frequency, mean, standard deviation, and typology.

The research results were concluded that 1) The Learning Management Model Integrated with Research and Academic Service which comprised 5 components, i.e. 1.1) the background and importance that emphasized the conditions of graduates' lowering quality and the guideline to upgrading it through this model, 1.2) the purposes which emphasized the model development for interested persons to apply and to do further research study, 1.3) the basic principles, thoughts, and theories that emphasized to use Project Research-Based Instruction, Cooperative learning, and Service Learning which formed learning culture and learning community through

human library events, 1.4) the strategic process using Creative Project Action Research-Based Instruction, and 1.5) the applications which emphasized (1) to be used in bachelor degree or higher target groups, (3) to be used in all disciplines, (3) to use learner-centered social structure and friendly atmosphere for supporting system, had a good level quality. 2) From the results on research and development of the model in Action Research Cycle 1, most students were satisfied with learning advantages at much level ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.84) and 3) From the results on the examination of the model in Action Research Cycle 2, most students had much level ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.72) of satisfaction towards learning advantages as well.

Keywords: Learning Management Model, Integrated with Research, Academic Service

บทนำ

1. ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเป็นงานสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ดังที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทด้านการศึกษาแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน เช่น ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 ความตอนหนึ่งว่า

"...การทำงานด้านการศึกษา นั้น ปัจจุบันนี้มีแนวความคิดและทฤษฎีทั้งเก่าและใหม่ สำหรับให้เลือกปฏิบัติอยู่มากมาย นักการศึกษาจำเป็นต้องศึกษา วิเคราะห์ วิจัยทฤษฎีเหล่านั้นอย่างละเอียด สุขุม และมีเหตุผล ให้เห็นส่วนที่เป็นประโยชน์และส่วนที่ไม่ใช่ประโยชน์ เพื่อเลือกเอาส่วนที่ถูกต้องนำมาประกอบกัน ใช้การให้ได้ผลอันสมบูรณ์ที่พึงประสงค์..."
(เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2542)

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์โลกในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าโลกกำลังประสบปัญหาร้ายแรงนานาประการที่ส่งผลกระทบต่อมนุษยชาติในโลก เช่น ปัญหาโลกร้อน ปัญหามลภาวะ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ปัญหาทางสังคม ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเมืองการปกครอง ปัญหาเหล่านี้มีต้นเหตุสำคัญมาจากธรรมชาติและจากน้ำมือมนุษย์ หากไม่มีการแก้ไขอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเร่งด่วนโลกอาจจะประสบความหายนะเร็วกว่าที่คาดหมาย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยหลายชิ้น พบว่ามีการแสวงหาแนวทางที่หลากหลายอย่างกว้างขวางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แนวทางที่ทุกฝ่ายยอมรับว่าสำคัญและ

ถูกต้องอย่างยั่งยืนคือ แนวทางแก้ไขด้วยระบบการศึกษา ซึ่งระบบการศึกษาที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากคือการศึกษาศิลปศาสตร์ (Liberal arts education) และการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based education) ซึ่งคาดหวังว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาคคุณภาพบัณฑิตที่ตกต่ำในสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก นั่นคือ บัณฑิตจำนวนมากมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะด้อยในสามด้าน คือ ความเป็นพลเมืองของโลกหรือความเป็นพลโลก (Global citizen) ความเป็นผู้มีความคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ (Critical thinker) และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information technology and communication) (Sangkhamanon, 2011)

ในต่างประเทศ สถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากได้เริ่มหันมาเน้นแนวทางการยกระดับคุณภาพบัณฑิตกันมากผ่านโครงการการเรียนรู้จากบริการทางวิชาการแก่สังคม(Service learning)กันมาก ซึ่งบัณฑิตจะต้องมีความรู้และประสบการณ์ที่มีความหมายมากต่อพัฒนาตนเองและสังคม แต่ที่บูรณาการกับโครงการวิจัยในการเรียนการสอนยังพบน้อยมาก สำหรับในประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการเรื่องการยกระดับคุณภาพบัณฑิตผ่านโครงการบริการทางวิชาการแก่สังคมอย่างจริงจังและแพร่หลายตั้งแต่ราวปี พ.ศ.2553 คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อมาสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ก็มีการนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ แต่อย่างไรก็ดี ยังไม่พบการวิจัยที่บูรณาการการวิจัยในการเรียนการสอนกับการบริการทางวิชาการแก่สังคม

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนา “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ” ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำโครงการบริการทางวิชาการที่สร้างสรรค์บนฐานการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งคาดหวังว่าผู้เรียนจะได้รับองค์ความรู้ ประสบการณ์ และแรงบันดาลใจที่มีความหมายต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนาตนเองและสังคมให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. ความสำคัญของการวิจัย

2.1 การนำผลการวิจัยไปใช้ การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการนี้มีประโยชน์ต่ออาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนหรือเป็นบัณฑิตคุณภาพหลังจบการศึกษาไปแล้ว

2.2 การศึกษาวิจัยให้ก้าวหน้าต่อไป ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้ผู้สนใจ ได้แก่ นักวิจัยทางด้านการเรียนการสอน ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการหรือกับงานอื่น เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนในปัจจุบันหรือบัณฑิตในอนาคตให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ
2. เพื่อตรวจสอบผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ ที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ ได้แก่ ความพึงพอใจและความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยต่อประโยชน์ทางการเรียนรู้ที่ได้รับ

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1 ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนรายวิชา มนุษย์กับสังคม กับผู้วิจัยในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน

2.2 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 1 กับผู้วิจัยในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน

3. เนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระในการวิจัยผ่านโครงการต่าง ๆ มีความแตกต่างกันตามธรรมชาติ และตามความต้องการหรือความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละโครงการได้ เช่น ในโครงการบริการทางวิชาการด้วยกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ (Human Library) เนื้อหาควรมีความหลากหลาย แต่โครงการการฝึกอบรมแก่กลุ่มสนใจพิเศษเนื้อหาจำเป็นต้องเฉพาะทาง เป็นต้น

4. เครื่องมือที่ใช้

4.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ (ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ส่วน คือ

- 1) ความเป็นมาและความสำคัญ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีพื้นฐาน
- 4) กระบวนการเชิงกลยุทธ์
- 5) การนำไปใช้ โดยมีสาระสำคัญดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ

องค์ประกอบ	สาระ/ประเด็นสำคัญ	จุดเด่น
<p>1) ความเป็นมาและความสำคัญ</p>	<p>1.1) ความเป็นมา</p> <p>ผลการศึกษาวิจัยพบปัญหาด้านคุณภาพบัณฑิตที่ตกต่ำในสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก นั่นคือบัณฑิตจำนวนมากมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะด้อยในด้านความเป็นพลเมืองของโลกหรือความเป็นพลโลก(Global citizen) ความเป็นผู้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ(Critical thinker) และความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร(Information technology and communication) และแนวทางแก้ไขที่พึงประสงค์คือการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์(Outcome-based education)ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำโครงการบริการทางวิชาการที่สร้างสรรค์บนฐานวิจัยปฏิบัติการ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้</p> <p>1.2) ความสำคัญ</p> <p>รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯให้แนวทางการยกระดับคุณภาพบัณฑิตผ่านกระบวนการวิจัยปฏิบัติการที่บูรณาการกับโครงการบริการทางวิชาการสร้างสรรค์แก่สังคม ซึ่งบัณฑิตจะได้องค์ความรู้ ประสบการณ์ และแรงบันดาลใจที่มีความหมายมากต่อพัฒนาตนเองและสังคมในศตวรรษที่ 21 สืบไป</p>	<p>การบูรณาการเน้นการผสมผสานความคิดรวบยอดของหลัก แนวคิด และทฤษฎีที่มีความหมายต่อการพัฒนาผู้เรียนได้แก่ การเรียนการสอนฐานโครงการ การวิจัยปฏิบัติการ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการสร้างเสริมวัฒนธรรมและชุมชนแห่งการเรียนรู้</p> <p>ผลลัพธ์ของผู้เรียนผ่านรูปแบบฯนี้จะมีคุณลักษณะเป็นผู้มีความเป็นพลโลก เป็นผู้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเป็นผู้มีความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสูงขึ้น</p>
<p>2) วัตถุประสงค์</p>	<p>2.1) เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์หรือผู้สนใจนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการแก่สังคม</p> <p>2.2) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้นักวิจัยหรือนักวิชาการผู้สนใจนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัย</p>	<p>2.1) อาจารย์หรือผู้สนใจได้แนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯไปใช้</p> <p>2.2) นักวิจัยหรือนักวิชาการผู้สนใจได้แนวทางในการ</p>

องค์ประกอบ	สาระ/ประเด็นสำคัญ	จุดเด่น
	กับการบริการทางวิชาการแก่สังคมให้ก้าวหน้าต่อไป	การศึกษาวิจัยให้ก้าวหน้าต่อไป
3) หลักการแนวคิด หรือทฤษฎีพื้นฐาน	<p>3.1) การเรียนการสอนแบบโครงงานบนฐานวิจัยปฏิบัติการ(Action Research- Project-Based Instruction) กำหนดให้นักศึกษาทำโครงการที่สร้างสรรค์ด้วยการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนหรือสังคม 1 โครงการโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการที่ประยุกต์จาก Kemmis and McTaggart, (1990) ซึ่งประกอบด้วย 1) ขั้นวางแผน-เตรียม 2) ขั้นปฏิบัติ 3) ขั้นสังเกต-ประเมิน และ 4) ขั้นสะท้อนผล-ปรับปรุง (คงศักดิ์ สังฆมานนท์, 2558)</p> <p>3.2) การเรียนรู้แบบร่วมมือ(Cooperative Learning) กำหนดให้นักศึกษาทำงานแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 3-4 คน ตามทฤษฎีของ Slavin (1995)</p> <p>3.3) การสร้างเสริมวัฒนธรรมและชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงเครือข่ายทางการเรียนรู้</p>	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯช่วยยกระดับคุณภาพบัณฑิตผ่านกระบวนการ จัดการ เรียนรู้ที่บูรณาการการวิจัยกับการบริการทางวิชาการแก่สังคม ซึ่งบัณฑิตจะได้ความรู้ ประสบการณ์ และแรงบันดาลใจที่ดีต่อพัฒนาตนเองและสังคม ให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป
4) กระบวนการเชิง กลยุทธ์	<p>4.1) ขั้นวางแผน-เตรียม(Plan - prepare) ได้แก่ การเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจการทำโครงการบริการทางวิชาการที่สร้างสรรค์แก่ชุมชน การเขียน-นำเสนอโครงการ การเตรียมเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ และการเตรียมสถานที่จัดกิจกรรม</p> <p>4.2) ขั้นปฏิบัติ (Act) ได้แก่ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการในโครงการ</p> <p>4.3) ขั้นสังเกต-ประเมิน (Observe-assess) ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมและประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการในระหว่างการจัดกิจกรรมตามโครงการ โดยใช้แบบสังเกต</p>	รูปแบบฯช่วยยกระดับคุณภาพบัณฑิตผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการการวิจัยกับการบริการทางวิชาการแก่สังคมผ่านการทำโครงการที่สร้างสรรค์บนฐานการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งบัณฑิตจะได้ความรู้ ประสบการณ์ และแรงบันดาลใจที่มีความหมาย

องค์ประกอบ	สาระ/ประเด็นสำคัญ	จุดเด่น
	พฤติกรรม แบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และประเมินผลผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 4.4) ชั้นสะท้อนผล-ปรับปรุง (Reflect-revise) ได้แก่ การสะท้อนผลสำเร็จและปัญหาในการจัดกิจกรรม แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ	(Meaningful inspiration)ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม ให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนสืบไป
5) การนำไปใช้	5.1) ระดับการศึกษาที่เหมาะสม คือระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา 5.2) เนื้อหาสาระที่เหมาะสม คือทุกขอบเขตสาขาวิชา 5.3) ระบบสนับสนุน คือโครงสร้างทางสังคมในการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ(Learner-centered) และบรรยากาศเป็นกัลยาณมิตร (Friendly atmosphere)	นักศึกษาในอนาคตได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการการวิจัยกับการบริการทางวิชาการแก่สังคม ให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น

4.2 แบบสังเกตพฤติกรรม

4.3 แบบสอบถาม

4.4 แบบสัมภาษณ์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์หมวดหมู่ข้อมูล (Typology Analysis)

ผลการวิจัย

1. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.1 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังตารางที่ 1 ข้างบน

1.2 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 คนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ สรุปได้ว่า ภาพรวมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบนั้นอยู่ที่ระดับดี โดยแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด และทฤษฎีพื้นฐาน กระบวนการเชิงกลยุทธ์ และการนำไปใช้ ทุกองค์ประกอบมีคุณภาพในระดับดี เช่นเดียวกัน

2. ผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1

2.1 สรุปผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการในวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1

พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ ตอนที่ 4 ขึ้นสะท้อนและปรับปรุง สูงที่สุดในระดับมาก เฉลี่ย 4.07 รองลงมา ได้แก่ ตอนที่ 2 ขึ้นปฏิบัติ ซึ่งเท่ากับตอนที่ 3 ขึ้นสังเกตและประเมิน อยู่ในระดับมาก คือ เฉลี่ย 3.93 และตอนที่ 1 ขึ้นวางแผนและเตรียม อยู่ในระดับต่ำสุด คือ ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.48

2.2 สรุปผลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ในวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1

กลุ่มเป้าหมายในวงจรที่ 1 ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นต่อภาพรวมกิจกรรมโครงการห้องสมุดมนุษยในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการในระดับมาก โดยความเห็นในแต่ละด้าน ได้แก่ คุณค่าของโครงการกิจกรรมนี้ต่อการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน/สังคม, ประโยชน์ทางการเรียนรู้และแรงบันดาลใจที่ได้รับจากโครงการนี้, การจะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในอนาคต อยู่ในระดับมาก

2.3 สรุปผลจากแบบสัมภาษณ์ ในวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1

ประเด็นที่ 1 ความประทับใจในประโยชน์ที่ได้รับ มีประโยชน์มาก ได้ความรู้ใหม่ๆ เป็นกิจกรรมที่แปลก อยากรับหนังสือมีชีวิตอีกเนื่องจากได้ทำบุญโดยการให้ความรู้แก่คนอื่น ประเด็นที่ 2 สิ่งที่ต้องปรับปรุง สถานที่จัดคับแคบ เวลาที่จัดน้อย หนังสือมีชีวิตน้อย ประเด็นที่ 3 ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรเพิ่มเวลาและหนังสือมีชีวิตให้มากขึ้น อยากให้จัดบ่อยๆ และเชิญสาขาอื่นๆ เข้าร่วมด้วย

3. ผลการตรวจสอบผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 2

3.1 สรุปผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการในวิจัยปฏิบัติการวงจรที่ 2

พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการอยู่ที่ระดับมากทุกตอน โดยตอนที่ 2 ขึ้นปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับตอนที่ 3 ขึ้นสังเกตและประเมิน เฉลี่ย 4.33 รองลงมา ได้แก่ ตอนที่ 4 ขึ้นสะท้อนและปรับปรุงผล เฉลี่ย 4.14 และตอนที่ 1 ขึ้นวางแผนและเตรียม อยู่ในระดับต่ำสุด เฉลี่ย 4.05

3.2 สรุปผลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ในวิจัยปฏิบัติการวงจรที่ 2

กลุ่มเป้าหมายในวงจรที่ 2 ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นต่อภาพรวมกิจกรรมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการอยู่ที่ระดับมาก ทั้งนี้ความเห็นในแต่ละด้าน ได้แก่ คุณค่าของโครงการกิจกรรมนี้ต่อการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน/สังคม, ความรู้

เกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการผ่านกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์หลังเข้าร่วมโครงการนี้, ประโยชน์ทางการเรียนรู้และแรงบันดาลใจที่ได้รับจากโครงการนี้ และการจะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในอนาคต อยู่ที่ระดับมาก

3.3 สรุปผลจากแบบสัมภาษณ์ ในวิจัยปฏิบัติการวงจรที่ 2

ประเด็นที่ 1 ความประทับใจในประโยชน์ที่ได้รับ มีประโยชน์มาก ได้ความรู้ใหม่ๆ เป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่น่าสนใจ อยากเป็นหนังสือมีชีวิตอีกเนื่องจากได้ทำบุญโดยการให้ความรู้แก่คนอื่น ประเด็นที่ 2 สิ่งที่ต้องปรับปรุง สถานที่จัดคับแคบ เวลาที่จัดน้อย หนังสือมีชีวิตน้อย ประเด็นที่ 3 ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรเพิ่มเวลาและหนังสือมีชีวิตให้มากขึ้น โดยมีประชาสัมพันธ์เชิญชวนสาขาอื่นๆ/ประชาชนภายนอกเข้าร่วมด้วย

อภิปรายผล

1. ผลการสร้าง-การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 1 กับการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ระยะที่ 2 ด้วยการวิจัยปฏิบัติการในวงจรที่ 1 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยขออภิปรายผล 2 ประเด็น คือ

1.1 ผลสำเร็จของการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ จากสรุปผลการวิจัยที่ชี้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ นี้มีคุณภาพอยู่ในระดับดี กล่าวได้ว่ามาจากการที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ นี้มีคุณลักษณะสำคัญคือการยึดถือและใช้การเรียนการสอนแบบโครงงานบนฐานการวิจัยปฏิบัติการ โครงสร้างทางสังคมแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ และบรรยากาศแบบกัลยาณมิตรและการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดทำโครงงานบริการทางวิชาการสร้างสรรค์ ประกอบกับการมุ่งสร้างเสริมวัฒนธรรมและสังคมแห่งการเรียนรู้ จึงจูงใจให้นักศึกษาผู้เรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะจากการสังเกตพฤติกรรมที่พบว่าผู้ร่วมโครงการส่วนใหญ่ซึ่งมีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะจากความพึงพอใจและความสุขใจที่ได้รับจากการได้ถ่ายทอดความรู้ในตนในฐานะหนังสือมีชีวิตแก่ผู้สนใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องการใช้โครงงานการเรียนรู้จากการบริการวิชาการแก่สังคมด้วยกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ซึ่งเป็นการสร้างเสริมวัฒนธรรมและชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของคงศักดิ์ สังฆมานนท์ (2554, 2555, 2556, 2557) ระเบียบ จันทา (2554) และ สวัสดิ์ จันทา (2554) ที่พบว่ากลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ทางการเรียนรู้ที่ได้รับในระดับมาก

1.2 ข้อจำกัดที่พบ จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการหลายคนชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดหลายประการ เช่น เวลาที่น้อยสำหรับการจัดกิจกรรมซึ่งมีประมาณ 2 ชั่วโมง จำนวนหนังสือมีชีวิตที่ไม่มากและหลากหลายพอกับความต้องการ รวมถึงสถานที่ซึ่งค่อนข้างคับแคบ นับว่าเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปใช้พัฒนาการจัดในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

2. ผลการตรวจสอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้วยการวิจัยกับการบริการทางวิชาการ ด้วยการวิจัยปฏิบัติการในวงจรถิ่นที่ 2 ผู้วิจัยขอเสนอ 3 ประเด็น คือ

2.1 ผลสำเร็จของการตรวจสอบผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากสรุปผลการวิจัยที่ชี้ว่าการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ นี้มีคุณภาพอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับผลการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยวิจัยปฏิบัติการในวงจรถิ่นที่ 1 และสอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องการใช้โครงการการเรียนรู้จากการบริการวิชาการแก่สังคมด้วยกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ซึ่งเป็นการสร้างเสริมวัฒนธรรมทางการเรียนรู้และชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของคองศักดิ์ สังฆมานนท์ (2554, 2555, 2556, 2557) ระเบียบ จันทา (2554) และ สวัสดิ์ จันทา (2554) เช่นเดียวกัน

2.2 ผลทางสร้างเสริมวัฒนธรรมและชุมชนแห่งการเรียนรู้ จากการสังเกตพฤติกรรม การสอบถาม และการสัมภาษณ์ แล้วพบว่ากลุ่มเป้าหมายผู้ร่วมโครงการวิจัยทั้งในระยะที่ 2 ในการวิจัยปฏิบัติการ วงจรถิ่นที่ 1 และ ระยะที่ 3 ในการวิจัยปฏิบัติการ วงจรถิ่นที่ 2 ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ทางการเรียนรู้ที่ได้รับจากโครงการในระดับดีมาก กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมทางการเรียนรู้และชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นแล้วในวิทยาลัยนครราชสีมาอย่างมีประสิทธิภาพและน่าพึงพอใจมาก ดังภาพที่ 1 และ ภาพที่ 2

ภาพที่ 1 สรุปผลโครงการในวงจรถิ่นที่ 1

ภาพที่ 2 สรุปผลโครงการในวงจรถิ่นที่ 2

2.3 ข้อจำกัด จากการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทั้งจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้เข้าร่วมโครงการหลายคนชี้ให้เห็นข้อจำกัดหลายประการเช่นเดียวกับระยะที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เนื้อหาที่เหมาะสม คือ ตรงตามความสนใจของผู้สนใจ ได้แก่ เนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกสาขาอาชีพหรือวิชาชีพที่ผู้สนใจใฝ่รู้ต้องการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์จริง หากเป็นโครงการหรือโครงการกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ ควรมีจำนวนหนังสือมีชีวิตตั้งแต่ 30 รายการขึ้นไปเพื่อให้มีความหลากหลายและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

1.2 เวลาที่เหมาะสม คือ เวลาที่มีจิตอาสาเป็นหนังสือมีชีวิตและผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมสะดวก ได้แก่ ตอนพักกลางวัน ตอนเย็นหลังเลิกเรียนหรืองานประจำ และวันหยุดสุดสัปดาห์ สำหรับระยะเวลาควรเป็น 3 ชั่วโมงขึ้นไป

1.3 สถานที่ที่เหมาะสม คือ สถานที่ซึ่งผู้คนจำนวนมากสามารถเข้าร่วมได้สะดวก ได้แก่ ห้อง/ลานอเนกประสงค์ ห้องประชุม มุมหนึ่งของห้องสมุด ศาลาการเปรียญของวัด ศาลาประชาคมของหมู่บ้าน เป็นต้น

1.4 รูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสม คือ ควรจัดทำเป็นโครงการสร้างสรรค์บนฐานการวิจัยปฏิบัติการเนื่องจากธรรมชาติของการบริการทางวิชาการเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจหรือระยะสั้น เมื่อจบโครงการแล้วจะช่วยให้ได้ข้อสรุปที่เป็นองค์ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 ผู้ที่สนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยต่อไปด้วยโครงการกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ ควรทำการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อนจัดกิจกรรม เพื่อจะได้จัดบริการหนังสือมีชีวิตได้ตรงตามความต้องการของผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ

2.2 ผู้สนใจควรมุ่งศึกษาคุณภาพและผลของการสร้างเสริมวัฒนธรรมและชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการสนองตอบนโยบายของรัฐบาลด้านการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสังคมอุดมปัญญา และการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.3 เนื้อหาของการศึกษาวิจัยในการบริการทางวิชาการด้วยโครงการกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ ผู้สนใจควรทดลองจัดเฉพาะกลุ่มสนใจ เช่น กลุ่มวิทยาศาสตร์การแพทย์ กลุ่มแพทย์แผนจีน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). **จอมปราชญ์นักการศึกษา: สังเคราะห์วิเคราะห์และ ประยุกต์แนวพระราชดำริด้านการศึกษาและการพัฒนาคน**. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- คงศักดิ์ สังฆมานนท์. (2554). **ผลของการใช้โครงการงานการเรียนรู้จากการบริการทางวิชาการแก่สังคม (Service Learning Project) ด้วยกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ (Human Library) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี 2554**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- _____. (2555). **ผลของการใช้โครงการงานการเรียนรู้จากการบริการทางวิชาการแก่สังคม (Service Learning Project) ด้วยกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ (Human Library) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี 2555**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- _____. (2556). ผลของการใช้โครงการการเรียนรู้จากการบริการทางวิชาการแก่สังคม (Service Learning Project) ด้วยกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ (Human Library) ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ปี 2556. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- _____. (2557). การพัฒนาห้องสมุดมนุษย์ (Human Library) ในวิทยาลัยนครราชสีมา นครราชสีมา : วิทยาลัยนครราชสีมา.
- _____. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR. นครราชสีมา : วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ระเปียบ จันทา. (2554). ผลการจัดกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ในโรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์เมื่อ วันที่ 18 สิงหาคม 2554. นครราชสีมา : โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์.
- สวัสดิ์ จันทา. (2554). ผลการจัดกิจกรรมห้องสมุดมนุษย์ในโรงเรียนพระทองคำวิทยา เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2554. นครราชสีมา : โรงเรียนพระทองคำวิทยา.
- Kemmis, S. and McTaggart, R. (1990). *The Action Research Planner*. Victoria: Deakin University.
- Sangkhamanon, Khongsak. (2011). *Some Ideas from Participating the 5th Thai-U.S. Education Roundtable*, Assumption University Bangna, March 29-30, 2011.
- Slavin, R.E. (1995). *Cooperative Learning Theory, Research and Practice*. Boston: Allyn and Bacon.
-